

Korrigera eller respondera?

Vägar till en kommunikativ och konstruktiv responskultur

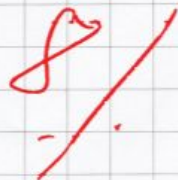
Annette Kronholm, projektledare

- FD, lektor i modersmål och litteratur vid Topeliusgymnasiet i Nykarleby (1996-99, 2009-2020)
- projektledare Skrivande skola (2020-23)
- skrivhandledare Gränsland, ÅA (skriv.ped. projekt 2018-19)
- ordf. (2018-) för Svenska modersmålslärarföreningen i Finland (Smlf)
- doktorand och lärarutbildare, Pedagogiska fakulteten vid Åbo Akademi (1999-2009)
- *Skolans responskultur som skriftpraktik. Gymnasisters berättelser om lärares skriftliga respons på uppsatsen* (dr.avh., 2009)
- *Om skrivandets villkor. Gymnasisters berättelser om skrivandet* (lic.avh., 2005)
- frilansföreläsare 2006- (Kodknäckaren, some, ungas skrivande, nätets och skrivandets villkor), projektledare för Sandkorn (2007, 700 barn skriver lyrik åk f-9)
- kolumnist i VBL (2007-) och Läraren (2006-09), recensent ÖT (2017-)

Annette Kronholm-Cederberg

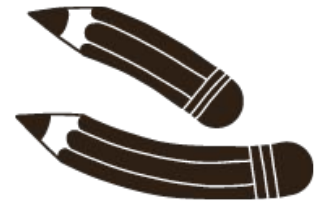
Skolans respons ✓ kultur
som skriftpraktik
Gymnasisters berättelser om
lärares skriftliga respons
på uppsatsen

A red handwritten mark, possibly a signature or initials, consisting of a stylized loop and a diagonal slash.

AK-C (2009)

Centrala resultat (AKC, 2009)

- responsen har **normativ slagsida**, visar på de direkta (språkliga) felen
- responsen lägger sig på oftare på **lokal textnivå** (språkfel), mer sällan på den **globala textnivån** (genre och kontext)
- responsen visar i huvudsak på **brister** och inte styrkor
- diskussion kring **tröga vs interaktiva** responsmönster och -verktyg, handskrift vs digitala verktyg
- respons på slutprodukt och inte under process

Traditionellt har lärare prioriterat feedback på slutprodukter, och forskning antyder att sådan feedback ännu kan vara den vanligaste.

Skolforskningsinst., 2018

När och varför ges respons?

Summativ respons/feedback

- på slutprodukt
- den vanligaste
- syfte att bedöma

Formativ respons/feedback

- under skrivprocessen
- syfte att utveckla individuell skrivförmåga
- har störst effekt på individuell skrivutveckling

(Skolforskningsinst., 2018)

PASS1.RESPONS eller FEEDBACK
eller ÅTERKOPPLING
på elevtext

Korrigera eller respondera?

12.11.2020 kl. 07:33

- Ska läraren korrigera alla fel i elevtexter? Är det inte bästa sättet att ta död på skrivivern?

Det undrar en blivande klasslärare under sin första termin av pedagogikstudier. Vi träffas på en läs- och skrivdag vid Helsingfors universitet.

“På klasslärarstudentens fråga svarar jag alltså nej. Läraren ska inte spåra varje fel. I värsta fall slutar en sådan exercis med att texten åker i papperskorgen och lärararbetet är slöseri med både tid och ork.”

[Blogginlägg](#) (12.11.2020)

Vilka responsberättelser bär vi själva med oss?

Jag minns då jag lämnade in uppsatsen med förslag till lösningar på världsproblematiken. Jag hade skrivit mig fram till slutsatser som gjort mig trettio centimeter högre på två lektioner. Jag hade lagt fram teorier både om hur man avskafade hungersnöden och ordnade världsfred. Och den stoltheten. Jag var naturligtvis spänd över min lärarinnas reaktion. Då jag fick tillbaks min uppsats rämnade min tilltro *till det slags språk* skolan ville få mig att syssla med. Över papprena var det fullt av röda bockar och korringeringar. Samtliga gällde spåkfel. Formen. Inte en kommentar till innehållet. Men kanske hade lärarinnan själv grova lässvårigheter och kunde därför inte foga ihop olika meingar till en sammanhängande helhet. Jag vet inte. Vissa kritiker sägs dela samma åkomma. Men ändå, att något inuti min kropp då valde sida.

Nej, jag har fortfarande inte lärt mig att stava.

(2003)

Normativ eller kommunikativ textsyn

- att **korrigera** och **rätta** elevtexter - läraren som granskare
- att **bedöma** elevtexter - läraren som bedömare
- att **respondera** eller **läsa** elevtexter - läraren som läsare

PASS 2. Hur gör du/ni i kollegiet (skolans verksamhetskultur) - korrigerar, rättar, bedömer, läser, responderar du?

- Berätta hur du oftast ger respons.
- Reflektera över era verb.

Men det viktigaste av allt - att ta den skrivande unga människan och det skrivande barnet på allvar. Att vara någons läsare innebär egentligen allt annat än att använda den röda, korrigerande pennan. Du blir en läsare rätt enkelt. Till exempel genom att peka i texten och säga: "Det här ordet skimrar extra mycket.", "Här blir jag provocerad" och "Här blir jag glad." Och någon gång: "Här får du mig att gråta."
(Kronholm, A. ÖT/Vbl. 23.1.2022)

skrivpedagogik i Svenskfinland (2020-23)

SYDKUSTEN
SYDKUSTENS LANDSKAPSFÖRBUND R.F.

går från LÄS till SKRIV

Allfinlandssvenskt projekt i **skrivpedagogik med fokus genrepedagogik** (2020-23), med strategierna **skolutveckling** och **kollegialt lärande** (primärt åk 7-9, sekundärt 1-6 och andra stadiet).

Svenska modersmålslärarföreningen i Finland ([Smlf](#)) är huvudman, i samarbete med **Sydkustens landskapsförbund**. **Svenska kulturfonden** och **Svenska folkskolans vänner** är finansiärer.

Svenska
kulturfonden

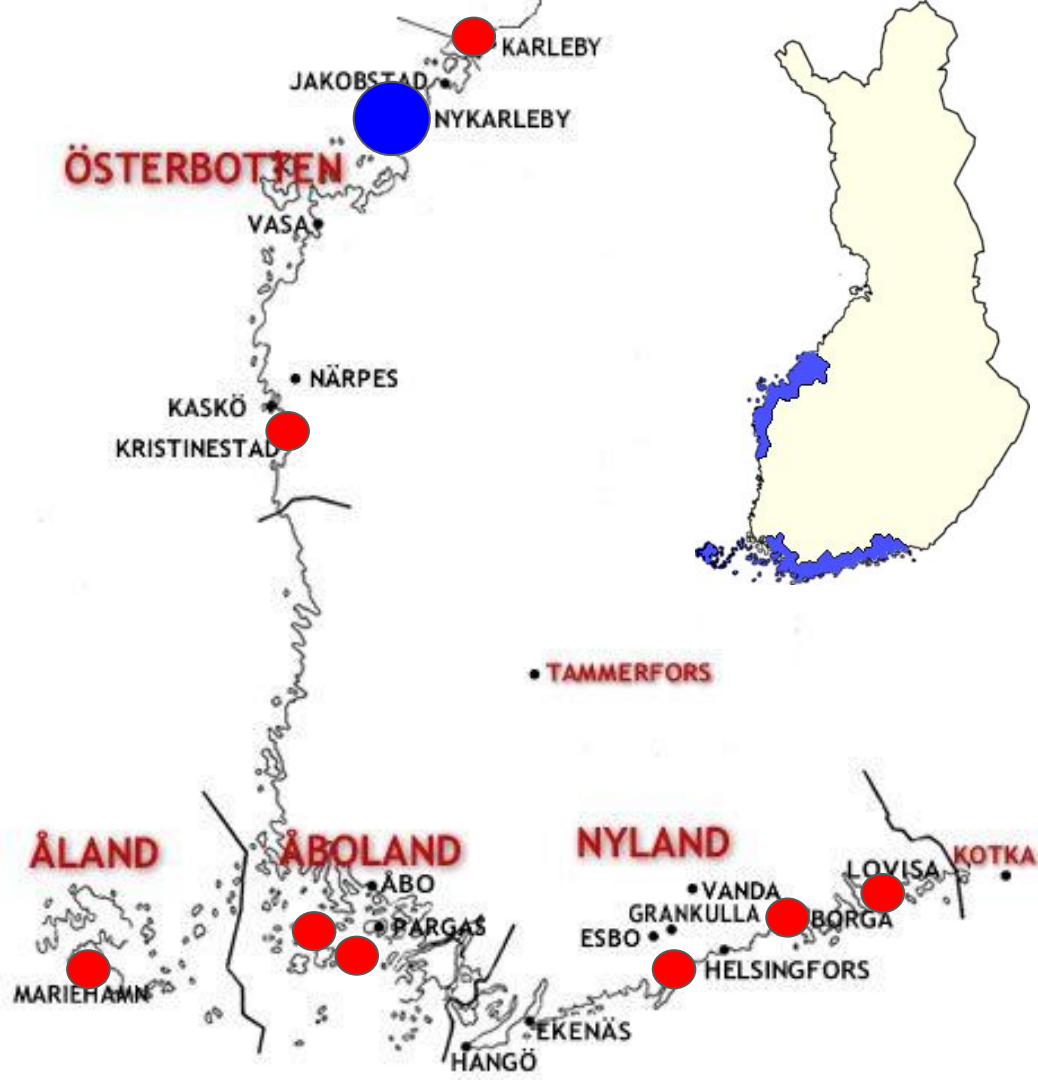

SYDKUSTEN
SYDKUSTENS LANDSKAPSFÖRBUND R.F.

Första året 2020-2021

- urval och etablering av åtta svenskspråkiga fokusskolor
- hel lärtig i pilotskolan (Nykarleby f-9 + gymnasiet)
- 350 lärare, 2 500 elever
- implementera och utmana lärarna i cirkelmodellen, inventera och synliggöra genrerrepertoar och frågeverb, lärar- och kamratrespons på texter (SS1-4)
- styrgrupp

BILD: Lyssna på talspråk/Svenska litteratursällskapet i Finland (2018),
<https://www.sls.fi/sv/utgivning/lyssna-pa-talsprak>

Fokusskolor (2020-23)

Donnerska skolan, Karleby

Skärgårdshavets skola, Korpo

Kyrkbackens skola, Nagu

Lovisavikens skola, Lovisa

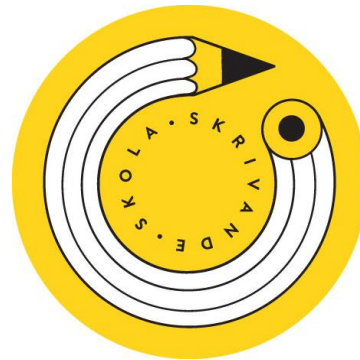
Kristinestads högstadieskola, Kristinestad

Åshöjdens grundskola, Helsingfors

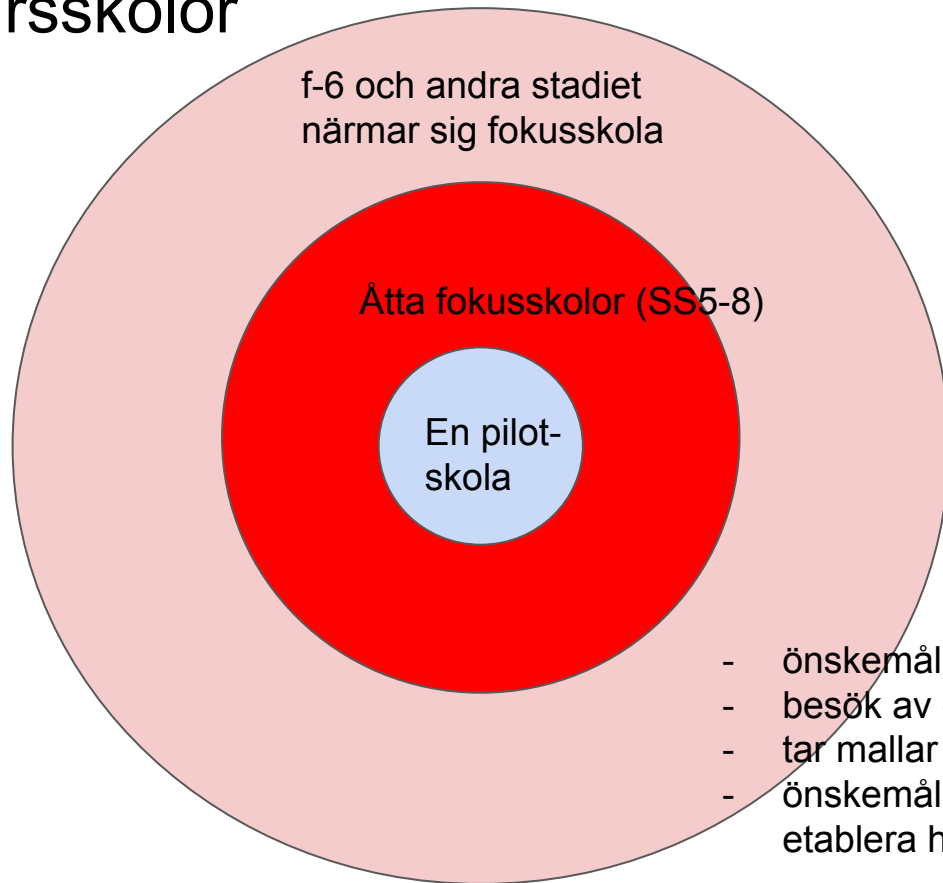
Lyceiparkens skola, Borgå

Övernäs skola, Mariehamn

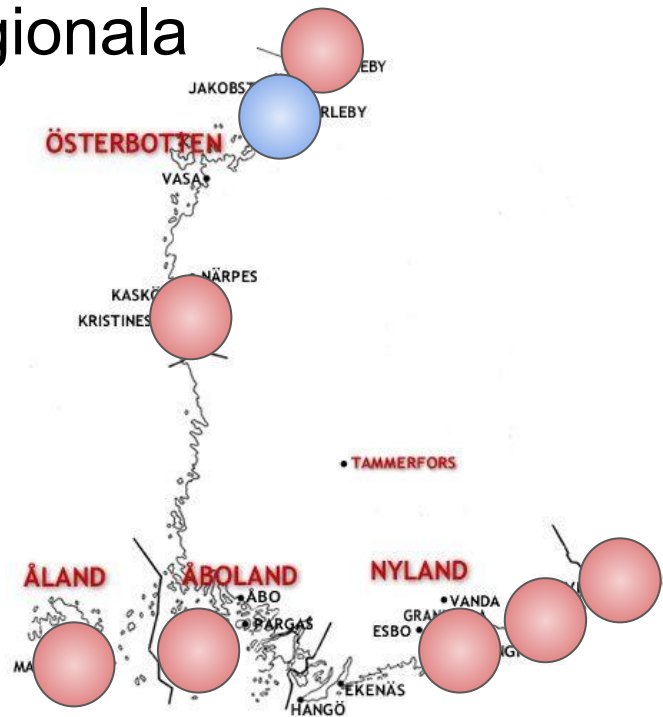
Enhetsskolan i Nykarleby (f-9) är pilotskola i samarbete med Topeliusgymnasiet i Nykarleby.

Andra året: fokusskolorna på väg mot regionala resursskolor

- önskemål om punktinsatser från Skrivande skola
- besök av och träffar med lärare i fokusskolan
- tar mallar och modeller i bruk
- önskemål om att identifiera och minska skrivglapp, etablera hel lärstig

Lärarna först.
Eleverna på sikt.
Resultaten på köpet.

Alla lärare.
Alla ämnen.
Alla stadier.

Alla kan skriva

idag kl. 07:43

**Modersmåslärarna är fantastiska
skrivpedagoger i sig, men de räcker inte till.
En ensam modersmåslärare gör ingen
skrivande skola.**

AKC, Sydkustens blogg (27.8.2020)

skrivandeskola.fi

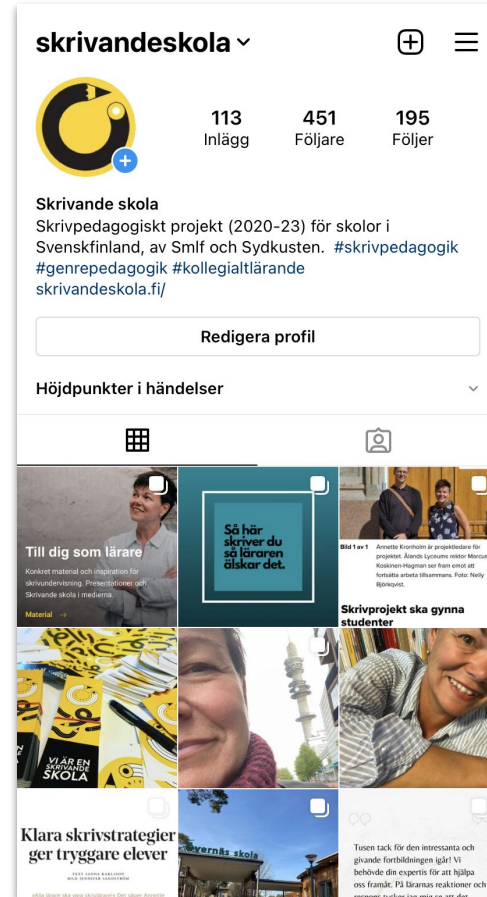
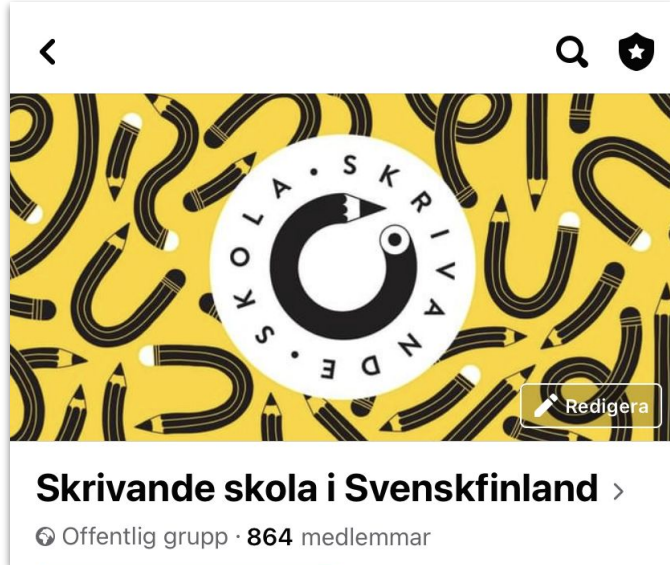
[Om oss](#) [Material](#) [Aktuellt](#)

//

Utan genre och kontext så är en text bara en text.

Gymnasiestuderande

Följ oss

skrivandeskola
#skrivandeskola

Läsa och skriva på
tvärs över ämnen
och skolstadier

Zachariasskolan (f-9) och Topeliusgymnasiet
möts i Kodknäckaren, genrepedagogiken
och Nykarlebymodellen (2019-)

Kod knä cka ren 2.0

Genre och kontext i multimodala textvärldar

Om lärarrespons

The background of the slide is a solid yellow color. It is decorated with a repeating pattern of white line art. The pattern consists of various orientations of pencils, some straight and some curved into loops or swirls. The pencils are drawn with simple lines, showing the eraser, the body, and the sharpened lead tip. The overall effect is a playful and educational aesthetic.

Två begrepp för att förstå klassrummets skriftpraktiker -alltså skolskrivandet eller skolans skriftkultur

(Heath, 1983/2001; Barton 2001; Karlsson, 2002/2006)

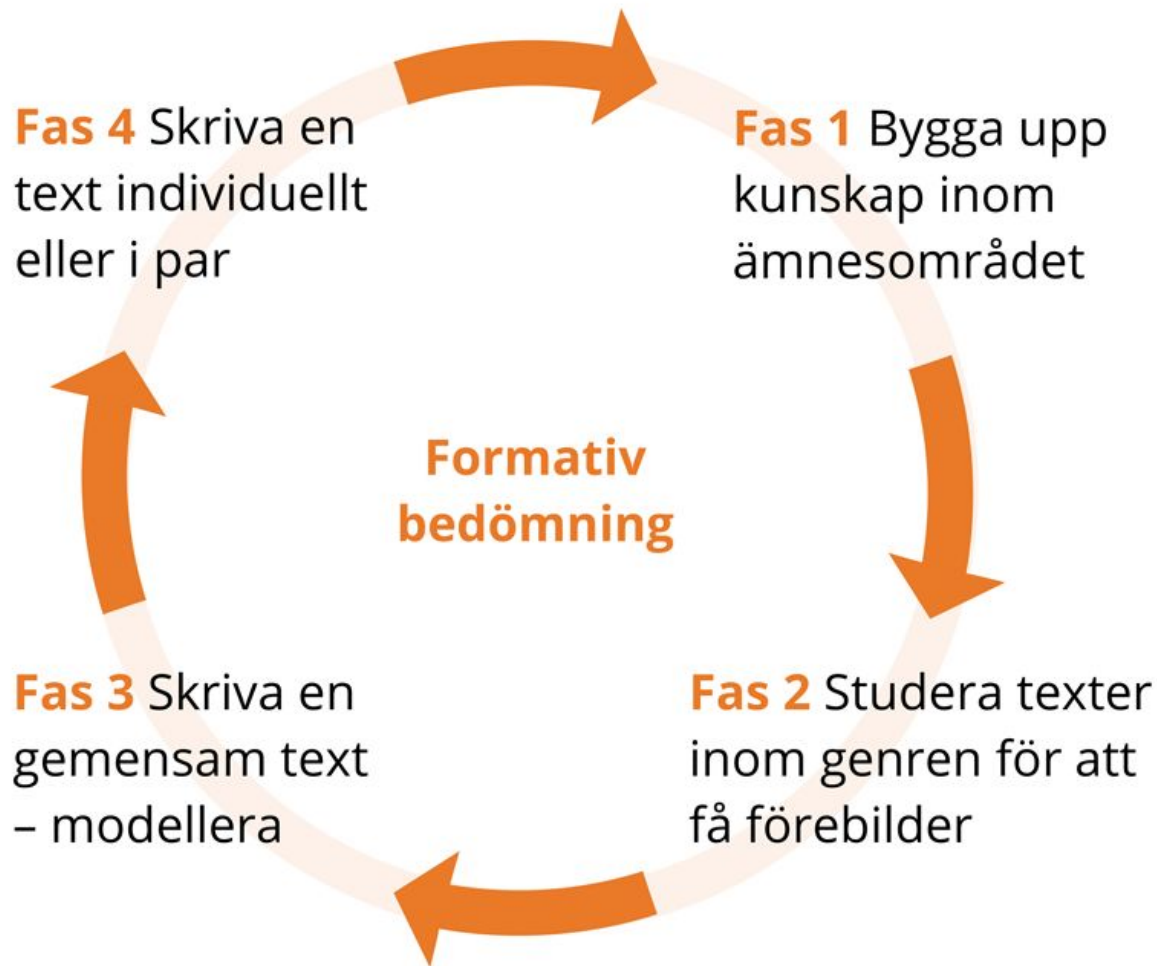
Skrifthändelse/literacy event df., “en händelse där skrift används på något sätt genom att man läser, skriver eller pratar om något skrivet”
(Karlsson, 2006, 22-24)

Skriftpraktik/literacy practice df., “enskilda, konkreta tillfällen då läsande och skrivande används (skrifthändelser) i överordnade verksamheter som också omvänt bildar mönster för varje enskild händelse” och “återkommande skrifthändelser kan på sikt bilda mönster och bli till skriftpraktiker” (Karlsson 2002/2006)

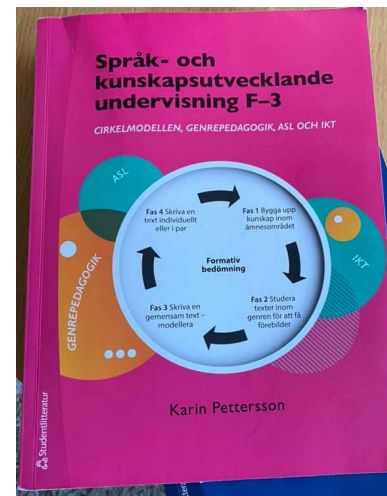
Skriftpraktikerna tar sig uttryck i **genrer** - “hur ska jag bete mig här?”

Många skriftpraktiker i en skrivprocess

- lärartext: instruktion
- elevtext: olika genrer (det vidgade textbegreppet, multimodalitet) som skrivs på uppmaning av läraren (instruktionen)
- lärartext: **respons på elevtext** (under och i slutet av skrivprocessen)

Stöttning eller scaffolding (Vygotskij, 1978) - att bygga ramar och byggnadsställningar för skrivandet

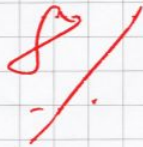
Karin Pettersson: *Språk- och kunskapsutvecklande undervisning F-3* (2018)

The background is a solid yellow color. It is decorated with numerous white line-art illustrations of pencils and swirls. The pencils are shown in various orientations, some pointing upwards, some downwards, and some horizontally. Some pencils are sharpened at both ends, while others have erasers. The swirls are elegant, flowing lines that curve and loop around the pencils, creating a dynamic and artistic composition.

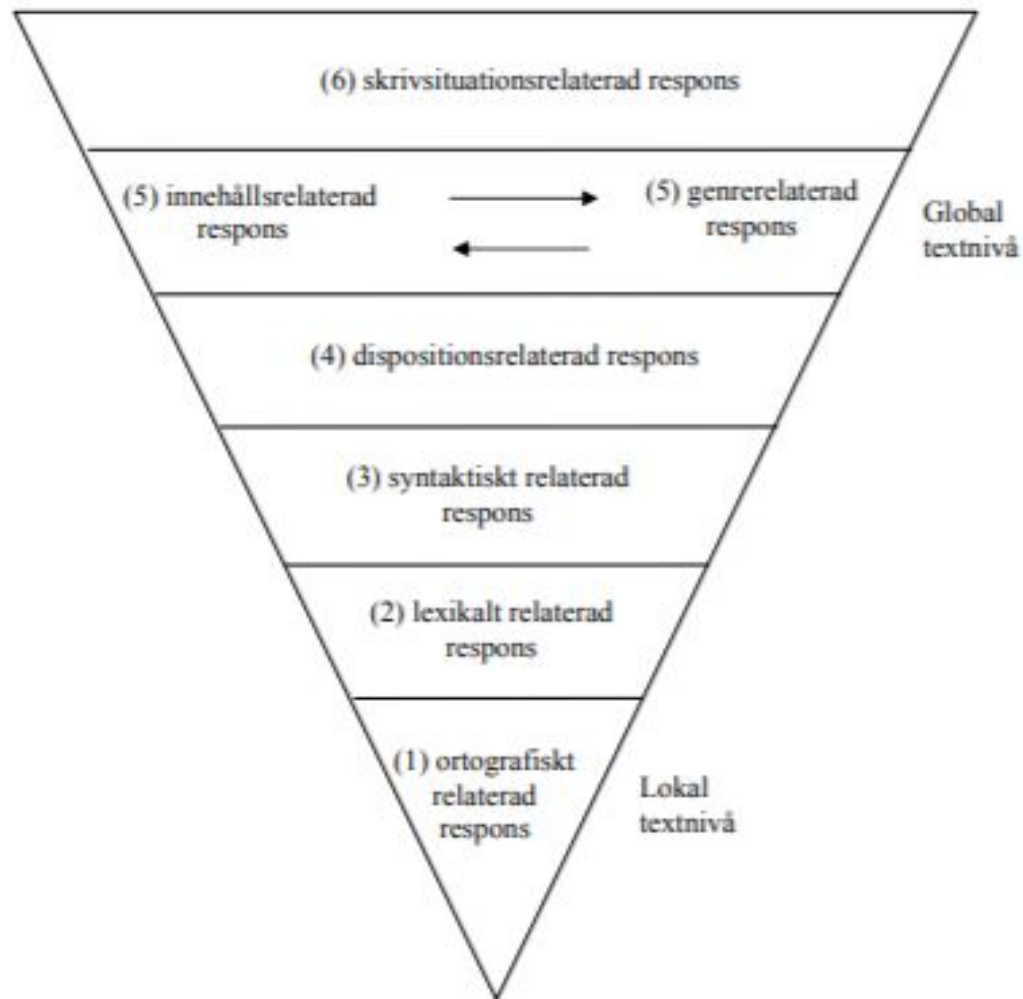
Skriftpraktiken lärarrespons på elevtext

Annette Kronholm-Cederberg

Skolans responskultur
som skriftpraktik ✓
Gymnasisters berättelser om
lärares skriftliga respons
på uppsatsen

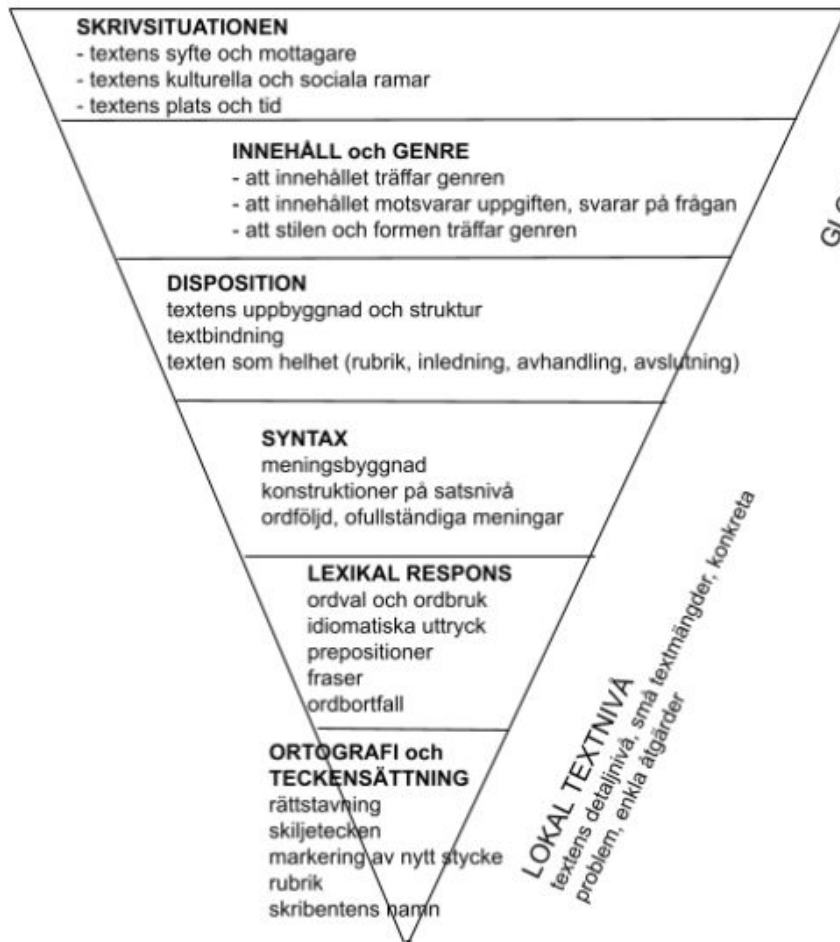

AK-C (2009), dr.avh.

RESPONSTRINGEN

AK-C (2009); efter Hillocks (1987) och Hoel (2000)

GLOBAL TEXTNIVÅ
 texten som helhet, stora
 textmängder, abstrakta problem,
 komplexa åtgärder

LOKAL TEXTNIVÅ
 textens detaljnivå, små textmängder, konkreta
 problem, enkla åtgärder

[Responstriangeln](#)/material i
Skrivande skola

Att ge respons - goda råd och slutsatser

- ge respons på alla textnivåer (lokal till global nivå)
- bemöda dig om positiv respons, i varje enskild text
- undvik “bra” eller “utmärkt” - motivera vad som är bra
- använd tydliga responsrutiner
 - responsark
 - enhetligt system för lärarmarkörer i texten
- gör på samma sätt i kollegiet, samstämmig respons

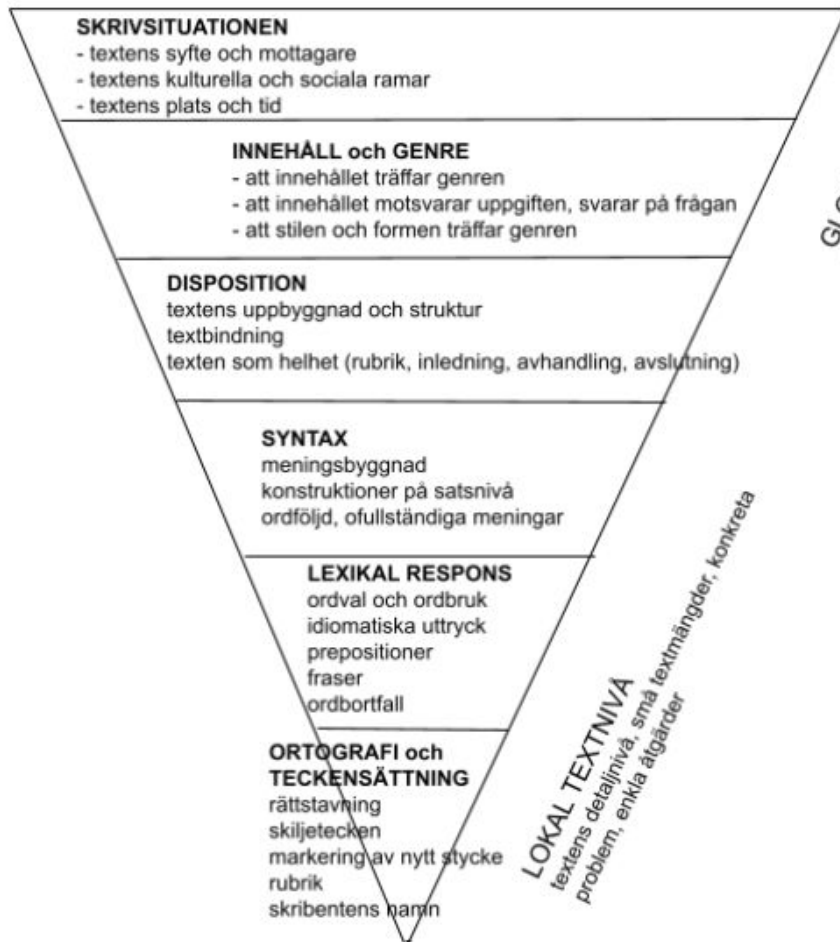

Aktuella skriftpraktiker

- lärartext: **instruktion**
- elevtext: **olika genrer** (det vidgade textbegreppet, multimodalitet) som skrivs på uppmaning av läraren (instruktionen)
- lärartext: **respons på elevtext** (under och/eller i slutet av en skrivprocess)

PASS 3. Plocka fram era textexempel.

- En lärarinstruktion (nyckelord, frågeverb).
 - En autentisk elevtext.
 - Autentisk lärarrespons.
-
1. Presentera uppgiften (nyckelord, genre, frågeverb).
 2. Beskriv och presentera hur studerande löst uppgiften.
 3. Diskutera. På vilka nivåer lägger sig lärarens respons?
Använd responstriangeln som underlag

GLOBAL TEXTNIVÅ
 texten som helhet, stora
 textmängder, abstrakta problem,
 komplexa åtgärder

LOKAL TEXTNIVÅ
 textens detaljnivå, små textmängder, konkreta
 problem, enkla åtgärder

[Responstriangeln](#)/material i
Skrivande skola

The background is a solid yellow color. It is decorated with numerous white line-art illustrations of pencils and swirls. The pencils are shown in various orientations, some pointing upwards, some downwards, and some horizontally. Some pencils are straight, while others are curved into loops or swirls. The lines are simple and clean, giving it a modern, graphic feel.

Lärar- och kamratrespons

några exempel på interaktiva arbetssätt

Exempel 1. Presentationen som genre - gemensam och samtidig respons under process

- tema: [riksdagsvalet 2019](#), retorisk analys av partiernas valprogram
- kollaborativt skrivande
- alla stud. jobbar i samma [presentation](#)
- varje grupp tilldelas samma antal bilder
- läraren ger respons online -> grupper ser varandras respons
- Vinsten:
 - smidigare och mindre jobb för läraren
 - undviker att missar upptäcks när det är för sent
 - normativ språkrespons
 - respons på presentationen som genre

Exempel 2. Kamratrespons på novell både i när- och distansundervisning

- läsa upp egen text för de andra
- kamraterna inne i samma dokument
- 3 min. tystnad (färgrespons, kommentarer i marginal, verbal slutrespons)
- muntlig genomgång

Exempel 3. Lärarrespons på materialbaserad recension (skriftlig och muntlig)

- [responsinstruktioner](#) på digital text
- hur det kan se ut; starkt exempel ([text](#) och [ljud](#))/svagt exempel ([text](#) och [ljud](#))
- självrespons, självvärdering ([starkt](#) & [svagt](#) ex.)

Något om deadlines - piska eller morot?

Mitt recept:

All inclusive-respons som morot

PRINCIPER FÖR DEADLINE

modersmål och litteratur

DEADLINE

MONKEYUSER.COM

- Håll DEADLINEn, en god grundprincip. Den som håller deadline får både sifferbetyg och en returnerad text som är full med lärarrespons (korrigeringar, motiveringar, synpunkter, emoji   ) på texten.
- Den som inte håller deadline har en vecka på sig till den DÖDASTE DEADLINEn. För de texterna ger jag enbart sifferbetyg och all övrig respons uteblir.
- Ifall ingen text kommit in en vecka efter deadline bedöms texten med betyget fyra (4). Undvik den här situationen; framför allt uteblir din övning i att skriva och få respons på dina texter. Dessutom vägs betyget in i kursbetyget.

The background is a solid yellow color. It is covered with numerous white line-art illustrations of writing instruments. These include pencils and pens, some of which are straight, while others are curved into loops or swirls. The instruments are scattered across the entire frame, creating a dense, patterned effect. The text "Till sist" is positioned on the left side of the image, partially overlapping the background pattern.

Till sist

Att ge respons - goda råd och slutsatser

- ge respons på alla textnivåer (lokal till global nivå)
- bemöda dig om positiv respons, i varje enskild text
- undvik “bra” eller “utmärkt” - motivera vad som är bra
- använd tydliga responsrutiner
 - responsark
 - enhetligt system för lärarmarkörer i texten
- gör på samma sätt i kollegiet, samstämmig respons

TABELL 3. Vad kännetecknar feedback som ger förutsättningar för, eller kan bidra till att utveckla elevernas skrivförmåga, i relation till när den ges under ett skrivförlopp?

ÖVERSIKTSFYND	STUDIER
Elever får bäst möjligheter att ta tillvara feedback om den ges medan de fortfarande är inne i processen att utveckla och/eller bearbeta utkast på väg mot färdiga texter.	Alston & Brown (2015) Igland (2008) Norberg Brorsson (2007) Kronholm-Cederberg (2009)

TIPS: Ge respons under skrivprocessen.

Ett viktigt översiktsfynd var också betydelsen av att feedback ges i **förtroendefull dialog** mellan lärare och elev, där läraren känner elevens behov och möjligheter. Steg i denna riktning kan vara att pröva nya sätt att få till stånd dialog kring texter och kanske variera skriftlig feedback med muntlig. En sådan fördjupad dialog kan ge bättre förståelse av varför elever väljer att skriva som de gör, och hur kommunikationen kring **förbättringsmöjligheter kan bli mer konstruktiv.**

Skolforskningsinstitutet (2018)

Selektiv respons - inte kommentera "allt" (Berge & Skar, 2018)

Det kan vara nyttigt för alla lärare som möter elevtexter att ha ett **brett perspektiv** på vad textkvalitet innebär. Exempelvis kan ett gott innehåll skymmas av brister i formalia eller en icke ändamålsenlig struktur på texten. [...] Det är god lärarpraxis att efter en bedömning inrikta responsen på det som är mest lämpligt att ta tag i för ögonblicket. Det är detta som kallas en **selektiv respons**, till skillnad från att kommentera "allt".

***“Vi har kommit rätt långt
med våra materiella stöd.
Men jag måste jobba med
mig själv när det handlar
om stöttning.”***

lärarröst om stöd och stöttning

Aktuell

Skrivregler för 4-6, Skrivbolaget

- Grundskola 4-6
- Svenska, Grammatik, Skrivande

Skrivbolaget

Skrivbolaget hjälper till med alltifrån skillnaden mellan talspråk och skriftspråk till skiljetecken, särskrivningar och synonymer. På kontoret tar Britt-Inger och den nye medarbetaren Kevin emot och besvarar allmänhetens frågor och på fältet åker Mats och hans syster Marie runt och åtgärdar skrivfel på gator och torg. Till Skrivbolaget hör också serien Britt-Ingers skrivlogg. Där får du en rolig repetition och sammanfattning av avsnittet.

“God skrivförmåga - viktigt för alla” i UR/Skolstudion ([avsnitt 11](#))

Skolstudion

Om nutid och framtid i skolans värld.

- Lärarfortbildning
- Pedagogiska frågor

Om serien +

God skrivförmåga - viktigt för alla?

Avsnitt 11 - 20 min

Vi människor skriver som aldrig förr och absolut mest digitalt på sociala medier, i sms och i våra arbeten. Skrivandet förändras i takt med att digital teknik tar större plats i våra liv. Vissa använder flitigt emoji i stället för ord. Varför är skrivandet viktigt? Jenny Reichwald diskuterar med gästerna Ewa Berg Nestlog, docent i svenska med didaktisk inriktning, Malin Lundberg, svensklärare och Sara Lövestam, språkvetare.

Visa mindre -

Avsnitt

Om programmet

Pedagogiskt material

Liknande

Skrivande skola som sidekick

“Är handskrivningen på utdöende?” i UR/Skolstudion ([avsnitt 3](#))

Skolstudion
Om nutid och framtid i skolans värld.
• Lärarfortbildning
• Pedagogiska frågor

Om serien

Är handskrivningen på utdöende?

Avsnitt 3 · 23 min

Hur anpassar vi skrivandet till en digital värld utan att förlora den taktila inlärnings fördelar? Och vilka är de långsiktiga konsekvenserna av minskad användning av finmotorik i händerna? Jenny Reichwald diskuterar med gästerna Victoria Johansson, universitetslektor i Lund, Hans Presto, bildlärare, och Martin Johansson, grundskolelärare och förstelärare.

Visa mindre

Avsnitt

Om programmet

Pedagogiskt material

Liknande

Om försämrad skrivförmåga, [UR](#)/Svt

UR

Alla program

Kategorier ▾

Ämnen ▾

Barn

Min sida

Sök 🔍

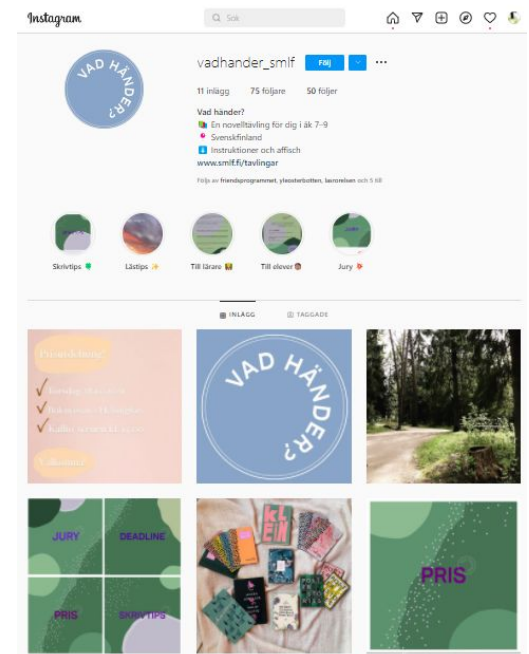
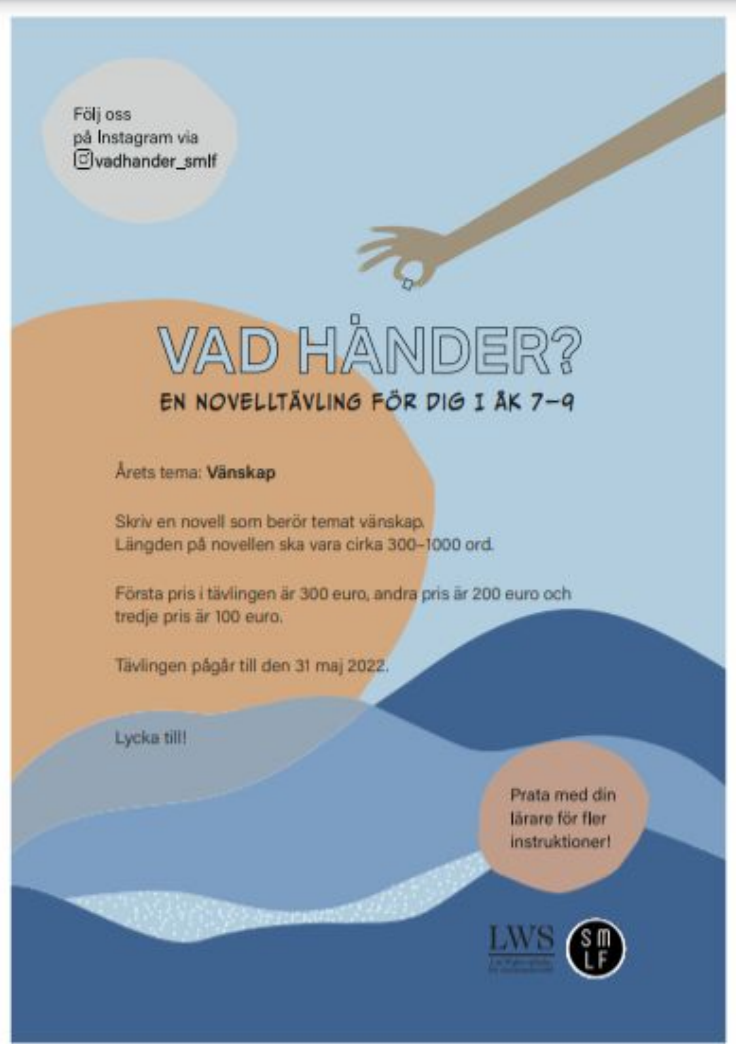
Skrivglappet

Spara 📖

Dokumentärfilm · 43 min

Har förmågan att skriva försämrats bland unga? Vi hör vittnesmål från arbetslivet om att ung personal ibland inte har den skrivförmåga som krävs. Samtidigt larmar universitetslärare om studenter som har problem med att klara sina utbildningar. Vad är orsakerna... [Läs mer](#)

Finns även som [Syntolkat](#) · [Teckenspråkstolkat](#)

vadhander_smlf

Läs mer på
<https://www.smlf.fi/tavlingar/>
DEADLINE 31 maj 2022

Opinion Debatt

Läs- och skrivkunnighet
är ett demokratiprojekt

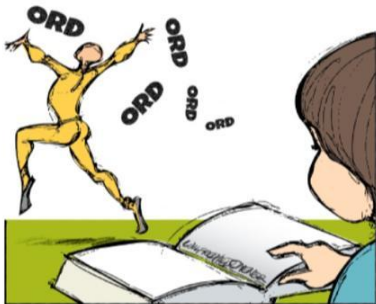
LÄSKUNNIGHET I november lanserade Läsförelsen och Utbildningsstyrelsen Den nationella läskunnighetsstrategin. De trygga och nyfikna läsarna bör bli fler och alla behövs för att målen i strategin ska uppnås.

Visionen är att Finland ska bli världens mest multilitterata land, det vill säga den mest läs- och skrivkunniga nationen 2030. Strategin baddar för en läsande livsstil som grund för jämlikhet, bildning och välfärd. Vi har framför oss ett demokratiprojekt, som utmanar hela samhället och den enskilda individen.

Allt läsande börjar någonstans. Det börjar tidigt med pekböcker att tugga på, rim och ramsor att leka med. De små läsarnas förebilder är viktiga. Vi hittar dem i pedagoger och föräldrar, i en läsande farmor eller en fotbollsstjärna som Tim Sparv. En papperstidning på köksbordet gynnar att läsning sker samtidigt som vi allt mer läser digitala format med skärmen som gränssnitt. Vi vet att hyllfilmerna böcker i ett hem skapar läsare. An viktigare blir det med ett bibliotek mitt i byn, en bibba som känns nära och angelägen för alla. Vi behöver politiker och pengar, läsepdaggar i och utanför skolan och vuxna som engagerar sig.

Allt skrivande börjar någonstans. Barnets lekskrivning är det första steget mot läs- och skrivkunnighet. Att nosen skriva på tangentbord är den lilla skrivbentens sätt att härmna skrivande vuxen. De skrivande förebilderna i vardagen är med andra ord viktiga. En sådan förebild kan vi alla vara exempelvis i vårt chattande, genom att berätta om vårt skrivande i jobbet eller genom att bete oss väl på sociala medier.

Svenska kulturfondens färiska rapport "Ordkonst - framtidens utbildningsvägar och arbetsfält" publiceras och presenteras denna vecka. Rapporten visar på potentialen i ordkonst

som ett starkt inslag i läs- och skrivfrämjande verksamhet. Ordkonst är glädje och gemenskap, ett lustfyllt sätt att ta sig in i läs- och skrivklubben för ett barn eller en ung människa.

Skolan är också en naturlig plats för att utveckla en läsande och skrivande identitet. Varje lärare är läs- och skrivlärare i eget ämne. Berikande är att pedagogen berättar om sitt läsande och skrivande liv utanför skola och arbetsuppgifter.

Allmänt rider samstämmighet kring läsandets betydelse för individ och samhälle. Läsning är avgörande för ett aktivt medborgarskap men också för livskunskapen. För att vi ska förstå både oss själva och andra.

Sydskustens landskapsförbund och Sydskustens ordkonstskola har anlagt utmaningen inför 2030 och jobbar kontinuerligt med läs- och skrivfrämjande satsningar. Ordkonstskolan erbjuder grundläggande konstundervisning, ordkonst som hobby och en mångfald olika projekt i och utanför skolan. Sydskusten har

de senaste åren drivit ett flertal projekt, där läs- och skrivkunnigheten är i fokus, bland annat De finlands-svenska läsaambassadörerna, Läsning i lag och Skrivande skola. Läs- och skrivkunnighet är ett demokratiprojekt där alla behövs för att skapa en grogrund för ett rikare läsande och skrivande liv. För oss alla. Genom hela livet. Vi hoppas att även du antar utmaningen.

CHRISTEL BJÖRKSTRAND
direktör, Sydskustens
landskapsförbund rf

MONICA MARTENS-SEPPELIN
rektor, Sydskustens ordkonstskola

ANNETTE KRONHOLM
filosofie doktor, projektledare,
Skrivande skola

HENRIKA ANDERSSON
läsaambassadör, Sydskustens
landskapsförbund

Löse
på t

**SOCIAL-
FORMEN**
te lyckas i
i allmänhet
tralerna
trala mål
vårdsref
Det fin
läkarbrist
sor Leif
sentlig p
Debatt 27
ligt giutf
Läkarna
där de in
till om si
samt för
kan ordn
seln och
allt för
gjordes s
kesgrupp
att ändra
fortsätta

Det fin
till varför
specialist
hälsovård
ofta i part
högt utbil
bara i en
en storski
kare som
söker sig
för tillfall
medicins
Läkars
kväma p
ga omrikt
tillspråk
i Rasebo
på hälsov
köpläkar
ra läkarv
en och i
bristen p
vårdsce
oberoende
na dessa
given suc
Det fin
söker upp
önskar si

Hufvudstadsbladet 30.1.2022
Vasabladet
Österbottens tidning
Åbo underrättelser

Slaget efter tolv - dagens debatt

Tappar skolelever förmågan att läsa och skriva på grund av för mycket skärm?

Sändningen börjar kl 12.03

Programmet är snart tillgängligt kl 12.03 · 0 lyssningar

Det är så småningom dags för sportlov - med mycket tid för både bra böcker och tuffa konsolspel. Finländska skolelever presterar i världsklass både när de läser och skriver. Men samtidigt ökar antalet skolelever som är riktigt svaga på läsning och skrivning. Kan det vara för mycket skärm, för mycket spelande som är roten till det onda - eller kan spelen tvärtom vara till nytta? I Slaget efter tolv möts Annette Kronholm, projektledaren för Skrivande skola, Nea Kronberg från Niilo Mäki-institutet och spelexperten Annukka Sältin. Maria Nylund leder ordet. E-post: slaget@yle.fi

Till seriens sida >

DELA:

DEBATT: "Med framtiden i min näve säger jag adjö"

Festtal och [debattartikel](#),
Topeliusdagen 2022

Lärare oroliga för sämre skrivkunskaper – nu ska också fysik- och historieläraren bli skrivpedagoger

– Vårt skriftspråk ligger så blottat i dag jämfört med tidigare, och det gäller alla yrken, säger Annette Kronholm, modersmåls lärare och projektledare för Skrivande skola. BILD: MINNEA MATTBÄCK/WALBERG MEDIA

JENNY BÄCK

10.2.2022 09:00 UPPDATERAD 10.2.2022 07:27

Samtidigt som det skrivs som aldrig förr i chattar, sociala medier och olika kanaler stiger också oron i många lärarum: Allt fler unga har svårt med skrivandet. I Tölö gymnasium har man utarbetat en handbok för olika former av text, och skrivandet är en angelägenhet också för fysik- och historieläraren.

Hbl, [10.2.2022](#)

Men det viktigaste av allt - att ta den skrivande unga människan och det skrivande barnet på allvar. Att vara någons läsare innebär egentligen allt annat än att använda den röda, korrigerande pennan. Du blir en läsare rätt enkelt. Till exempel genom att peka i texten och säga: "Det här ordet skimrar extra mycket.", "Här blir jag provocerad" och "Här blir jag glad." Och någon gång: "Här får du mig att gråta."
(Kronholm, A. ÖT/Vbl. 23.1.2022)

Referenser

Berge, K.L. & Skar, G. (2018). Skrivrespons och bedömning av texter. Stockholm: Skolverket, https://larportalen.skolverket.se/LarportalenAPI/api-v2/document/path/larportalen/material/inriktningar/5-las-skriv/Grundskola/010_skriva-i-alla-amnen-4-6/del_07/7.%20Skrivrespons%20och%20bed%C3%B6mning%20av%20texter.pdf

Johansson, B. & Ring, A. S. (2019). *Låt språket bära. Genrepedagogik i praktiken*. Lund: Studentlitteratur.

Kronholm-Cederberg, A. (2009). *Skolans responskultur som skriftpraktik. Gymnasisters berättelser om lärares skriftliga respons på uppsatsen*. Åbo Akademi, dr.avh, <https://www.doria.fi/handle/10024/52546>

Pettersson, Karin (2018). *Språk- och kunskapsutvecklande undervisning F-3*.

Skolforskningsinstitutet. (2018). *Feedback i skrivundervisningen. Systematisk översikt 2018:01*. Solna: Skolforskningsinstitutet

Tjernberg, C. (2016). *Skrivundervisning. Processinriktat skrivande i klassrummet*.

Utbildningsstyrelsen. *Textgenrer i undervisningen*, <https://www.opf.fi/sv/utbildning-och-examina/textgenrer-i-undervisningen>

Vygotsky, L.S. (1978). *Mind in society. The Development of Higher Psychological Processes*. Ingår i M. Cole, V. John-Steiner, S. Scribner & E. Souberman (red.). Cambridge, MA: Harvard University Press.

Yassin Falk, D. & Skar G. B. (2020). *Skrivbedömning och respons*. Ingår i Forsling, K. & Tjernberg, C. (red.). *Skrivundervisningens grunder*. Malmö: Gleerups.

Annette Kronholm, projektledare

- FD, lektor i modersmål och litteratur vid Topeliusgymnasiet i Nykarleby (1996-99, 2009-2020)
- projektledare Skrivande skola (2020-23)
- skrivhandledare Gränsland, ÅA (skriv.ped. projekt 2018-19)
- ordf. (2018-) för Svenska modersmålslärarföreningen i Finland (Smlf)
- doktorand och lärarutbildare, Pedagogiska fakulteten vid Åbo Akademi (1999-2009)
- *Skolans responskultur som skriftpraktik. Gymnasisters berättelser om lärares skriftliga respons på uppsatsen* (dr.avh., 2009)
- *Om skrivandets villkor. Gymnasisters berättelser om skrivandet* (lic.avh., 2005)
- frilansföreläsare 2006- (Kodknäckaren, some, ungas skrivande, nätets och skrivandets villkor), projektledare för Sandkorn (2007, 700 barn skriver lyrik åk f-9)
- kolumnist i VBL (2007-) och Läraren (2006-09), recensent ÖT (2017-)

FD Annette Kronholm

projektledare

www.skrivandeskola.fi

Kontakt

annette.kronholm@sydkusten.fi

Postadress

Skrivande skola/AKC

Runebergsgatan 8

Postbox 19

68 600 Jakobstad

